

København, 20. september 1988.

Med forbehold om endringer
SPERRET til 20.9.88 kl. 21.00

Gro Harlem Brundtland

Kjære danske partivenner,

Det er en stor glede for meg å få overbringe Det norske Arbeiderpartis varmeste lykkønskninger til vårt danske søsterparti. Det er en særlig glede å være tilstede på en kongress som preges av at dere ved det siste valg hadde fremgang etter flere år med synkende oppslutning.

Søndag fikk vi oppleve at våre svenske brødre og søstre kasserte inn en beundringsverdig seier ved det svenske riksdagsvalget. De har hatt styrke og samhold, har skapt slagkraft og tillit ved hardt, systematisk og målrettet arbeid. De har brakt Sverige ut av en økonomisk krise og styrket de sosialdemokratiske idéene og det svenske velferdssamfunnet. Vi kan alle hente inspirasjon i deres evne og vilje til samarbeid om felles verdier og mål.

Det danske sosialdemokratiet er et parti som vi har felles historiske røtter med, og et parti som vi har hatt et tett samarbeide med gjennom gode og dårlige tider og delt sorger og glæder med. Jeg går ut fra at det er mange av dere som ikke vet at en av grunnleggerne av Det norske Arbeiderparti, sigarmakeren og børstebinderen Carl Jeppesen, var en ekte Københavner. Sammen med Holterman-Knudsen var han hovedmannen ved partiets stiftelse i 1887. Han spilte en meget aktiv rolle i norsk politikk til ut i 1920-årene. Han var bl.a. partiformann, ordfører eller borgmester, som dere sier det her, i Oslo, og redaktør av partiets avis "Socialdemokraten". Han symboliserte i alle disse år vennskapet og kontakten mellom våre to partier. Hans danske røtter slo samtidig klart igjennom i 1912 da han trådte tilbake

som redaktør av "Socialdemokraten" i protest mot at vårt parti ville programfeste alkoholforbud.

I dag er vårt parti igjen i gang med å utarbeide det politiske program for det valg som ligger mindre enn et år frem i tiden. Programkomitéen har nettopp fremlagt sitt utkast som har fått god mottakelse, og som vil være rettesnoren for vår politikk i neste Stortingsperiode.

På en av arbeiderbevegelsens gamle faner står det: "Gjør din plikt - krev din rett". Denne oppfordring har ligget som en grunnleggende moralsk forpliktelse i vår sosialdemokratiske ideologi. Vi har i vårt programforslag sett grunn til påny å understreke hvor viktig det er at velferdssamfunnet også stiller krav til den enkelte. Derfor har vi som slogan for vårt program satt: "Krav til innsats - for felles framtid". Dette er ikke minst for å understreke at i et solidarisk samfunn kan ingen regne med å være med som gratispassasjer. For at solidariteten skal kunne være levende og omfatte alle, må også alle yte en innsats.

De økonomiske begrensninger, som nå er sterkere enn tidligere, tvinger oss samtidig til en strengere prioritering av hva som skal være våre viktigste oppgaver. Det inspirerer til fantasi og til nytenkning. I partiprogrammet legger vi hovedvekten på de samfunnsoppgaver som gir den enkelte frihet, som gir økt likestilling og legger forholdene til rette for flest mulig til å bidra i samfunnsskapende virksomhet. Våre ressurser skal styres mot de viktigste oppgaver: bygge boliger folk kan leve med, utvikle utdannelsetilbudene for å møte 90-årenes større krav til kunnskaper og innsikt, skape trygghet for barna og barnefamiliene, sikre en tryggere, mer aktiv og meningsfylt alderdom og å ta større ansvar for miljøoppgavene, for den enkelte, for nærmiljøet og i det internasjonale samarbeidet.

Skal vi i det hele tatt lykkes i å videreutvikle velferdssamfunnet, trenger vi mer innsats, mer fellesskap, mer samhold og større rettferdighet. For, som Sven Auken sier i sitt lille skrift "Vilje til forandring": "Dersom alt det vi kan

sammenfatte i begrepet "brorskap" forsvinner i et samfunn, så størkner kittet, som skal holde hele samfunnsbygningen sammen".

Krav om større innsats reises også til Norge som nasjon. Utviklingen innenfor det europeiske fellesskap og fremfor alt arbeidet med det indre marked, har gjort Norges forhold til Europa til et helt sentralt tema i vår politiske debatt. Uavhengig av om Norge på sikt blir stående utenfor EF eller om vi blir medlem, vil den mest påtrengende oppgaven de nærmeste år være spørsmålet om tilpasning til det indre marked. Målet er å oppnå de samme vilkår for norsk arbeids- og næringsliv som i EF-landene. Fra norsk side ser vi det danske EF-medlemskap som verdifullt for oss i den fase vi nå går inn i. Samarbeidet med Danmark vil være et viktig element i den omfattende tilpasningsprosessen som Norge nå står overfor. I dette arbeidet er det ikke minst viktig å styrke de sosialdemokratiske verdier i det europeiske fellesskap, og i Europa som helhet. I en uttalelse fra vårt landsstyre nå i helgen understreker vi at Arbeiderbevegelsen må gå foran i debatten om utformingen av det framtidige Europa. Denne debatten må ha et bredt europeisk siktemål og perspektiver utover de konkrete spørsmål som knytter seg til utformingen av det indre markedet og at utvidet samarbeid i Europa er av avgjørende betydning for å øke sysselsettingen, løse miljøproblemene og utvikle velferden.

En viktig del av den vest-europeiske integrasjonsprosessen er også det økende samarbeidet om kultur, utdanning og forskning. Som nordiske broderland har jo Norge og Danmark et gammelt kulturfellesskap. I vår historie har dette satt dype spor på ulike områder. Når vi til neste år feirer vår grunnlovs 175 års jubileum, markerer vi et grunnleggende dokument i Norges kamp for selvstendighet etter frigjøringen fra Danmark. Samtidig må vi huske at de som utformet grunnloven var utdannet på Københavns Universitet. Derfor er altså det dokument som mer enn noe ble symbolet på norsk selvstendighet, utformet på gammelt kansellidansk - og er det fremdeles. Det paradoksale er da at vi fortsatt i vår grunnlov skriver Stortinget med "th", mens Folketinget i den danske grunnlov kun skrives med "t"!

Skal vi hevde oss i den økende konkurransen som det indre marked også fører med seg må vi ganske enkelt bli flinkere. På det gamle Københavns Universitet kunne man oppnå et eksamensresultat med påskriften "Ei uanvendelig for tjeneste i norderlandene". Dette innebar at man kunne jobbe i Norge eller på Island og kunnskapsnivået var da noe midt i mellom slett intet og nesten noget. Som nasjoner må vi i dag utvilsomt stille større krav til oss selv, både i utdanning og forskning. Som små land har vi åpenbare felles interesser i å bygge ut samarbeidet om å øke våre kunnskaper og vår dyktighet til å møte fremtidens krav.

Selv med en betydelig innsats kan ofte resultatene la vente på seg. Men, som dere kanskje har registrert; I forrige uke fikk vi et gledelig resultat av flere års innsats for å få lagt vinter OL i 1994 til Lillehammer.

Lillehammer må være kjent i vide kretser i Danmark. Hvert år besøkes stedet av tusenvis av danske vinterturister, noe som også merkes på stedets sykehus, der behandling av danske bruddskader om vinteren utgjør litt av en hovedbeskjeftigelse!

OL til Lillehammer og Norge er selvsagt en stor begivenhet for oss, men det bør også glede våre danske venner. Danmark er jo, såvidt jeg vet, det eneste land i verden, utenom Norge, som arrangerer sitt nasjonale skimesterskap i Norge. Vi gleder oss derfor også nå til å tilby danske skientusiaster, ikke bare et Danmarksmesterskap, men de olympiske vinterleker i Norge!

Jeg takker for invitasjonen til kongressen og ønsker dere lykke til!